

אל : לוח תפוצה

הנדון: "עובד בודד בתחיקה הישראלית" – רצון

1. בתהליכי העבודה השונים הקיימים באוניברסיטת תל-אביב גורמים לכך שבחלקם מתבצעת בהם עבודה ע"י עובד יחיד הנמצא לבדו.
2. עובד נחשב כ"עובד יחיד" או "עובד בודד", כאשר אין אפשרות להגיש לו עזרה מיידית לאחר תאונה או אירוע מסוכן.
מדובר על מקרים לדוגמא: שאדם עובד בלי קשר עין עם אנשים אחרים ובמרחק שאינו מאפשר לאחרים שישמעו אותו.
3. רצ"ב ריכוז "עובד בודד בתחיקה הישראלית".
4. יש לפעול בהתאם.

בברכה,
הדר רחמים
מנהל יחידת הבטיחות

העתק:
מר גדי פרנק, מנכ"ל
פרופ' דניאל וורשנר, יו"ר ועדת בטיחות אוניברסיטאית
דיקאנים- ראשי גזרות
יו"רים ועדות בטיחות
מנהלי ספריות
מנהלי בתי ספר
משנה מנהלי לדיקאנים
סגן ראש אגף הנדסה ותחזוקה
ממונה בטיחות ביחידת הבטיחות

פרק 2. עובד בודד בתחיקה הישראלית

עבודת "אדם בודד" בתחיקה הישראלית

2.1 בתאריך 18.2.13 פורסמו תקנות חדשות, חשובות במיוחד, **תקנות ארגון הפיקוח על העבודה (תכנית ניהול הבטיחות) התשע"ג - 2013**. התקנות החדשות הן חריגות בחשיבותן בזכות נושא "ניהול בטיחות" ו"ניהול סיכונים" לתוך חקיקת הבטיחות ובהכתבה במפורש על חובת ביצוע פעולה זו כמעט בכל מפעל. לאור התקנות החדשות, בין שאר הדברים גם הראייה התחקיתית את נושא "עבודת יחיד" משתנה.

אם עד עתה התייחס המחוקק בתקנות ייעודיות לעבודות ספציפיות שבהן סיכון ליחיד הוא גדול במיוחד ולכן, ביצוע פעולה זו ללא השגחה נאסר בתקנות. כעת לאור תקנות ניהול בטיחות החדשות, 2013 המחוקק מחייב את נושאי התפקידים בבטיחות, לראייה מערכתית, פרו-אקטיבית וצופה פני עתיד בכל הקשור לניהול סיכונים והערכתם כולל זו של עובד בעת ביצוע עבודת יחיד.

2.2 להלן ההתייחסות בתחיקה לעבודות בהן נאסר לבצע עבודת יחיד

2.2.1 עבודות חשמל

(א) תקנות החשמל (עבודה במיתקן חי או בקרבנו), התשס"ט - 2008.

4. צוות לביצוע עבודה במיתקן חי

(א) עבודה במיתקן חי תיעשה בידי צוות חשמלאים, שאחד מהם יהיה בעל רישיון חשמלאי המתאים לגודל המיתקן האמור ויהיה אחראי על ביצוע העבודה, ונוכח במקום ביצוע העבודה ומשגיח במשך כל זמן ביצועה (להלן - האחראי); החשמלאים האחרים יהיו בעלי רישיון המתאים לגודל המיתקן האמור או רישיון מסוג הנמוך ממנו בדרגה אחת; הצוות יהיה מורכב -

(1) במיתקן חי במתח נמוך - משני חשמלאים לפחות;

(2) במיתקן חי במתח גבוה - משלושה חשמלאים לפחות.

(ב) עבודה במיתקן חי תבוצע לפי הוראות בכתב של חשמלאי בעל רישיון תקף שהוא אחד מאלה:

(1) במתח נמוך - רישיון חשמלאי הנדסאי או חשמלאי מהנדס;

(2) במתח גבוה - רישיון חשמלאי מהנדס בלבד.

(ג) חל שינוי בציווד או במבנה של המיתקן או בשיטת העבודה, לאחר מתן הוראות כאמור בתקנת משנה (ב) יינתנו הוראות חדשות לביצוע העבודה באותו מיתקן.

5. אחראי העבודה

(א) לפני כל עבודה במיתקן חי יפרט האחראי בכתב את אלה:

(1) מטרת העבודה ומהותה;

(2) חלוקת העבודה בין חברי הצוות;

(3) הסיכונים האפשריים במהלך ביצוע העבודה ואמצעי הבטיחות הנדרשים;

(4) גבולות מקום העבודה.

(ב) האחראי יודא שכל חברי הצוות הבינו את כל ההוראות הנוגעות לביצוע העבודה.

(ג) האחראי יודא שעמדת העבודה של כל אחד מחברי הצוות תהיה יציבה ובטיחותית, ותאפשר לו פעולה חופשית

בשתי ידי.

(ב) תקנות החשמל (רישיונות), התשמ"ה - 1985

פרק שני סימן ד' - חשמלאי-מעשי:

11. בעל רישיון חשמלאי מעשי רשאי -

- (3) במיתקן חשמלי בעל מתח גבוה - לעסוק בביצוע עבודות חשמל בהשגחתו ובנוכחותו של בעל רישיון מהסוגים המנויים בפסקאות (5), (6) ו-(7) שבתקנה 7, ובלבד שיש בידו תעודת סיום של קורס בנושאי בטיחות מיתקני חשמל, מתח גבוה ומתן עזרה ראשונה לנפגעי חשמל, ולאחר שעמד בהצלחה בבחינות שערכה יחידת הבחינות.
- סימן ה': חשמלאי-מוסמך

7*. רישיון מאחד הסוגים המפורטים להלן: (תקנות החשמל (רישיונות), התשמ"ה-1985)

(5) חשמלאי-טכנאי;

(6) חשמלאי-הנדסאי;

(7) חשמלאי-מהנדס;

פרק שני סימן ה' - חשמלאי מוסמך:

13: "העבודות המותרות לחשמלאי-מוסמך"

(2) במיתקן חשמלי בעל מתח נמוך -

(ב) לעסוק בביצוע עבודות חשמל, במיתקן בעל עוצמת זרם מעל 3×63 אמפר, למעט עריכת תכניות לביצוע, ובלבד שהעבודות יבוצעו לפי תכנית שאישר בעל רישיון הרשאי לערוך תכניות כאמור ובהשגחתו ואחריותו של בעל רישיון

מתאים לזרם המיתקן;

(3) במיתקן חשמלי בעל מתח גבוה - לעסוק בביצוע עבודות חשמל, בהשגחתו ובנוכחותו של בעל רישיון חשמלאי מן הסוגים המנויים בפסקאות (5), (6) או (7) בתקנה 7, ובלבד שיש בידו תעודת סיום של קורס בנושאי בטיחות מתקני חשמל מתח גבוה ומתן עזרה ראשונה לנפגעי חשמל ולאחר שעמד בהצלחה בבחינות שערכה יחידת הבחינות.

פרק שני סימן ו' - חשמלאי ראשי:

15: " בעל רישיון חשמלאי ראשי רשאי - "העבודות המותרות לחשמלאי-ראשי" (תיקון התשמ"ד)"

(3) במיתקן חשמלי בעל מתח גבוה -

לעסוק בביצוע עבודות חשמל, בהשגחתו ובנוכחותו של בעל רישיון חשמלאי מן הסוגים המנויים בתקנה 7, פסקאות (5) עד (7), ובלבד שיש בידו תעודת סיום של קורס בנושאי בטיחות מיתקני חשמל במתח גבוה ומתן עזרה ראשונה לנפגעי חשמל, ולאחר שעמד בהצלחה בבחינות שערכה יחידת הבחינות.

2.2.2 עבודה מקום מוקף

פקודת בטיחות בעבודה (נוסח חדש), התש"ל - 1970 קובעת בפרק ג' סימן ח': אדים מסוכנים:

תקנה 91 - כניסה למקום מוקף

"לא ייכנס אדם למקום מוקף לכל מטרה שהיא אלא אם... ננקטו כל האמצעים המעשיים לסלק אדים העלולים להיות שם ולמנוע חדירת אדים, וכל עוד לא הראה מבחן נאות שאין במקום אדים מסוכנים יהיה האדם הנכנס חגור חגורה שאליה מחובר לבטח חבל שקצהו החופשי מוחזק בידי אדם בחוץ".

הגדרת מקום מוקף: "חדר, תא, מיכל, בור, מעבר לאדים, צינור או חלל מוקף כיוצא באלה".

2.2.3 הרמת בן אדם במלגזה

תקנות הבטיחות בעבודה (הרמת בני אדם במלגזות), התשמ"ג - 1983 קובעות בתקנה 15

"- (א) לא יופעל סל אלא בידי מפעיל מלגזה בעל ותק של שנה לפחות בהפעלת מלגזה.

- (ב) מפעיל המלגזה יימצא כמושב הנהג של המלגזה כל עת שאדם נמצא בסל.

- (ג) מפעיל מלגזה ישמור על קשר-עין עם הנמצאים בסל כל עוד הם מצויים בו."

2.2.4 תקנות הבטיחות בעבודה (בטיחות וגיחות תעסוקתית בעבודה עם גורמים מסוכנים במעבדות רפואיות, כימיות וביולוגיות), התשס"א-2001, תקנה 4. אמצעי בטיחות וגיחות תעסוקתיים כלליים במעבדה:
2001
"4. ... לא יעבוד עובד בודד במעבדה בזמן שמתבצעת בה עבודה עם גורמים מסוכנים;"

2.3 תקנות הבטיחות בעבודה (עבודה על גגות שבירים או תלולים), התשמ"ו-1986, תקנה 12. איסור עבודת אדם בודד
"12. לא תתבצע עבודה על גג שביר או תלול בידי אדם בודד."

2.4 תקנות חמרי נפץ (מסחר, העברה, ייצור, החסנה ושימוש), התשנ"ד-1994, תקנה 92. איסור עבודת אדם בודד
"92. (א) לא יועבד אדם ולא יעבוד כאשר הוא בודד בשטח הפיצוץ.
(ב) לא ייחשב אדם כעובד בודד אם הוא נמצא בטווח ראייה של עובד אחר הנמצא סמוך לאותו מקום."

2.5 תקנות הבטיחות בעבודה (עבודה בגובה), התשס"ז-2007.
תקנה 12 - תנאים לביצוע עבודה בגובה, סעיפים (3) (4).
12. מבצע לא יעסיק עובד בעבודה בגובה אלא בהתקיים תנאים אלה:
(3) בעת ביצוע עבודה בגובה באתר, יימצא תמיד במפלס הקרקע אדם בגיר מטעם המבצע, נוסף על העובד או על העובדים, המבצעים את העבודה בגובה, למעט בעת ביצוע עבודה באמצעות פיגום ממוכן;
(4) האדם הנוסף כאמור בפסקה (3) יקיים קשר עין עם העובדים בגובה, יסייע להם ככל הנדרש וימנע, ככל האפשר, התקהלות אנשים באזור הסכנה;